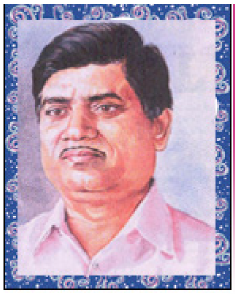

కొన్ని దశాబ్దాలపాటు ఆకాశవాణిలో వివిధ హోదాల్లో పనిచేసిన అల్లంరాజు వెంకటరావు గారు 'సుధామ 'గా సాహితీ లోకంలో సుప్రసిద్ధులు. సుధామగారు కవి, రచయిత, వక్త, కాలమిస్ట్, కార్టూనిస్ట్, సాహితీ విమర్శకులు..! వృత్తి రీత్యానూ, ప్రవృత్తి రీత్యానూ ఆయన కలుసుకున్న, తెలుసుకున్న వ్యక్తుల గురించి, సందర్భాల గురించి ప్రతినెలా 'రేడియో జ్ఞాపకాలు 'గా మలచి మనకి అందిస్తున్నారు. సుధామగారి ఇ-మెయిల్ –
sudhama_51@yahoo.com

10

ఆకాశవాణి దూరదర్శన్‌లు కలిసి ప్రసారభారతిగా స్వయం ప్రతిపత్తి పేర 1997 సెప్టెంబర్ 15 నుండి అమల్లోకి వచ్చాయి. శ్రీ ఐ.కె.గుజ్రాల్ భారతప్రధానిగా, యునైటెడ్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉండగా, నాటి సమాచార నాటి సమాచార ప్రసార శాఖా మంత్రి శ్రీఎస్. జైపాల్ రెడ్డి – శ్రీ నిఖిల్ చక్రవర్తి అధ్యక్షులుగా ప్రసారణ, మంత్రి శ్రీ ఎస్.ఎస్.గిల్ సి.ఇ.వో గా, ప్రసారభారతి బోర్డును ప్రకటించారు. ఏ ముహూర్తాన ఆ నిర్ణయం జరిగిందోగానీ – నాటినుండే అప్పటికే టీవీ ప్రభావం పెరుగుతూ, క్రమేపీ ప్రైవేట్ ఛానెళ్ళు, ప్రైవేట్ ఎఫ్.ఎం.రేడియో ఛానెళ్ళు వచ్చి ఆకాశవాణి, దూరదర్శన్‌ల వైభవప్రాభవాలు మందగించడం మొదలైందని అనవచ్చు.

కార్యక్రమ నిర్వహణకు ఉద్దేశించిన ఏ ఉద్యోగాలూ కూడా భర్తీ కాలేదు సరికదా ఏర్పడే ఖాళీలకు కొత్తనియామకాలు అనే మాటే లేకుండా పోయింది. యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ పరీక్షల ద్వారా ప్రోగ్రాం ఎగ్జిక్యూటివ్ స్థాయి నుండి పోస్టులను భర్తీ చేయడం జరిగేది. అది కూడా ఆగిపోయింది. ప్రొడక్షన్ అసిస్టెంట్‌లు, ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌లు స్టాఫ్ సెలక్షన్ కమీషన్ ద్వారా జోనల్ పద్ధతి రిక్రూట్‌మెంట్‌లు పరీక్ష, ఇంటర్వ్యూ ద్వారా జరిగేవి.

తొలి రోజుల్లో కేవలం డిగ్రీలతో నిమిత్తం లేకుండా ప్రతిభ ప్రాతిపదికగా ఆకాశవాణిలో ప్రొడ్యూసర్లను, మరికొన్ని ఇతర పోస్టులను భర్తీ చేసేవారు. సౌత్‌జోన్‌కు స్టాఫ్ సెలక్షన్ కమీషన్ మద్రాస్‌లో ఉంటుంది. అయితే విశేషం ఏమిటంటే 1978 లో ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌లుగా మేము ఆకాశవాణి ఉద్యోగులం అయింది స్టాఫ్ సెలక్షన్ కమీషన్ ద్వారా కాదు. మా తరువాత బ్యాచ్ నుండి ఆ కమీషన్ రిక్రూట్‌మెంట్స్ మొదలయ్యాయి. హైదరాబాద్‌లోనే వ్రాత పరీక్ష, ఇంటర్వ్యూ జరిగి ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు సంబంధించి ప్రతిభ ప్రాతిపదికగా ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌లుగా నియామకమైన చివరి బ్యాచ్ మాదేనని చెప్పాలి. మేం చేరేనాటికి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో హైదరాబాద్, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, కడప నాలుగు రేడియో కేంద్రాలే. మా ముందు బ్యాచ్‌లవారు ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌లుగా దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో పనిచేసినవారే. దేశంలోని ఏ ఆకాశవాణి కేంద్రానికయినా బదిలీ చేసే షరతు మీదే మా నియమకాలు జరిగాయి. మా 1978 బ్యాచ్ ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్స్ ఎనిమిది మందికీ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని కేంద్రాల్లోనే నియామకాలు లభించాయి.

శ్రీయుతులు కళాకృష్ణ, నేను, ఎస్.అనంత పద్మనాభరావ్, దుర్గారాజ్, శ్రీమతులు పద్మజా నిర్మల, పుట్టపర్తి నాగపద్మిని, ఎస్.శారద, శ్రీ ఏల్చూరి మురళీధర్ ఆ బ్యాచ్‌లో ఎంపికయినవారం. అప్పుడు హైదరాబాద్ కేంద్ర స్టేషన్ డైరెక్టర్‌గా ఉన్న శ్రీ పుల్లెల వెంకటేశ్వర్లుగారి ఆధ్వర్యంలోనే మేం అందరం హాజరయిన అభ్యర్థుల సమూహం నుండి ఎంపికయ్యాం. ఒకే కులం నుండి ఎక్కువ మందిని ఎంపిక చేశారన్న వాదుని కూడా ఆయన ఆ తరువాత ఎదుర్కొన్నారనే మాట కూడా వచ్చింది.

శ్రీ వెంకటేశ్వర్లుగారికి కేంద్ర సంచాలకులుగా గట్టివాడనే పేరుండేది. ఎటొచ్చీ ఆయనకు అప్పటికే వినికిడి శక్తి లేదు. చెవిలో మిషన్ పెట్టుకునేవారు. గట్టిగా మాట్లాడితే తప్ప వినబడేది కాదట. ఇంటర్వ్యూలో ఆయన ఎక్కువగా ప్రశ్నించిన గుర్తులేదు. సబ్జెక్ట్ ఎక్స్‌పర్ట్‌గా ఇంటర్వ్యూ బోర్డులో ఒకరుగా డా.జి.వి.సుబ్రహ్మణ్యంగారున్నారు. ఆయనే సాహిత్యం గురించీ అదీ మమ్ములను ప్రశ్నలడిగారు. 1977 లోనే ఈ ఇంటర్వ్యూలు అదీ జరిగినా చెప్పానుగా ఫలితాలు ఓ పట్టాన రాలేదు. అయినా నేను ఎం.ఫిల్ పరిశోధనకు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో సీట్ రావడంతో కరీంనగర్‌లో జూనియర్ కాలేజీ లెక్చరర్‌గా రాజీనామా చేసి వచ్చేశాను. పరిశోధన కోసం రాజీనామా చేస్తున్నాని ప్రిన్సిపాల్‌గారికి లెటర్ ఇచ్చినప్పుడు ఆయన పరిశోధనానంతరం ఉద్యోగానికి తిరిగి వస్తానని బాండ్ రాసిస్తే నా ఉద్యోగంలో లీవ్ వేకెన్సీగా వేరెవరినైనా తీసుకుంటామనీ, నీ ఉద్యోగం నీకు అలాగే ఉంచుతామనీ కూడా అన్నారు. బిషప్ అందుకు వారికి అనుమతించారని కూడా అన్నట్లు గుర్తు. కానీ నేనే తిరిగి వెళ్ళే ఉద్దేశ్యం లేక రాజీనామా చేసేసి 1977 అక్టోబర్ దసరా సెలవులకు పూర్తిగా హైదరాబాద్ వచ్చేశాను. లెక్చరర్‌గా బోధనా వృత్తికి అక్కడికి ఫుల్‌స్టాప్ పడింది.

హైదరాబాద్ ఈనాడు దినపత్రికలో సబ్ ఎడిటర్ పోస్ట్‌కు అవకాశం వచ్చింది. రామోజీరావుగారు ప్రధానంగా అధిపతి అయినా సంపాదక వ్యవహారాలు అప్పుడు శ్రీ గజ్జెల మల్లారెడ్డి గారు చూస్తుండేవారు. ఆయన స్వయంగా కవి, వక్త, పరిశోధకుడు, మంచి పాత్రికేయునిగా అప్పటికే పేరొందినవారు. ఆయనే సబ్ ఎడిటర్‌గా చేరమని నన్ను ప్రోత్సహించారు. అప్పటికే ఎం.ఫిల్ పరిశోధనలో జాయిన్ అయ్యాను. అప్పుడు ఎం.ఫిల్ సెమిస్టర్ సిస్టంలో ఉండేది. విధిగా తరగతులకు హాజరుకావాలి. ఆ తరువాతే సిద్ధాంత గ్రంధ రచన చేయడమనేది. అలా తరగతులు హాజరవ్వాలంటే ఈనాడు పత్రికవాళ్ళు అనుమతి ఇస్తే బానే ఉండేది. కానీ ప్రైవేట్ యాజమాన్యం

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం

వారు కొత్తగా చేరే ఉద్యోగిని పనిగంటలకు సవరింపులు చేసి తరగతులుకు హాజరయ్యే అవకాశం ఎందుకు కల్పిస్తారు? అంచేత ఉద్యోగమా? పరిశోధనా? అన్న దానిలో నేను పరిశోధననే ఎంపిక చేసుకున్నాను. ఈనాడులో చేరలేదు. అప్పుడు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం ఆర్ట్స్ కళాశాలలో రెగ్యులర్ ఎం.ఫిల్ పరిశోధక విద్యార్థులతో బాటు ఎఫ్.ఐ.పి ప్రోగ్రాం క్రింద (ఫాక్యులిటీ ఇంప్రూవ్ మెంట్ ప్రోగ్రాం ప్రణాళికలో) అప్పటికే కళాశాలల్లో డిగ్రీ పై స్థాయి ఉపన్యాసకులుగా ఉన్న కొందరు కూడా సెలవుపై ఇక్కడ

విద్యార్థులుగా వచ్చి చేరినవారుండేవారు. ప్రతిరోజూ అందరం తరగతులకు విధిగా హాజరవ్వాల్సి ఉండేది. మాకు అప్పుడు ఆచార్య బిరుదు రాజు రామరాజుగారు తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు. ఆగస్టు 1977 సెషన్ పరిశోధక విద్యార్థులుగా ఎఫ్.ఐపి ప్రోగ్రాం క్రింద వచ్చిన ఉపన్యాసకులైన విద్యార్థులతో కలిపి ఓ పన్నెండుమంది పైనే ఉండేవాళ్ళం. సెమిస్టర్ సిస్టం తరగతులను ఆచార్య డా.సి.నారాయణరెడ్డి, డా.జి.వి సుబ్రహ్మణ్యం, ఆచార్య నాయని కృష్ణకుమారి, ఆచార్య రవ్వా శ్రీహరి, ఆచార్య ఎం.కులశేఖర రావ్ గార్లు ఆచార్య రామరాజుగారితో సహా తీసుకునేవారు. పరిశోధనా పద్ధతుల గురించి, పరిశోధనాంశాల విశ్లేషణారీతుల గురించి కూడా బోధించేవారు. తరగతులు ఎంతో ఆసక్తిగా సాగేవి. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం లైబ్రేరీలో గంటలు గంటలు గడిపిన పఠనా సమయాలు, క్యాంటిన్లలో క్యాంపస్ వృక్షఛాయల్లో కబుర్ల కాలక్షేపాలు అన్నీ స్మరణీయాలే. నలుగురైదుగురం నేరుగా పరిశోధక విద్యార్థులం తప్ప మిగతావారంతా అప్పటికే కళాశాలల్లో బోధనానుభవం ఉన్న లెక్చరర్లే. నాకు ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్ ప్రాచ్య కళాశాలలో సహపాఠి అయిన మాడభూషి రంగాచార్య మాత్రం రైల్వేలో సీనియర్ కాషియర్‌గా పనిచేస్తూ మాతో ఎం.ఫిల్ చేశాడు. మా అందరివీ విభిన్న పరిశోధనాంశాలు. అప్పుడు ఇద్దరు ఎం.రంగాచారిలు ఒక ఎం.శ్రీ రంగాచార్య ఉండేవారు. మాడభూషి తెలుగు కథానిక - బుచ్చిబాబు అన్న అంశంపై పరిశోధన చేయడం వల్ల తనను కథానిక రంగాచారి అనేవాళ్ళు. ఇమేజరీ ఇన్ ప్రోగ్రెసివ్ తెలుగు పొయెట్రి (తెలుగు అభ్యుదయ కవిత్వంలో భావచిత్రాలు) అన్నది నా పరిశోధనాంశం. మా ఫస్ట్ సెమిస్టర్ అయ్యే తరుణానికి అంటే 1978 జనవరి ముగిసేసరికి ఆకాశవాణిలో ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌గా సెలక్ట్ అయిన వర్తమానం అందింది. అది కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగం కనుక చేరడానికి ముందు అనేక ఫార్మాలిటీస్ ఉంటాయి. ఎంపికయిన అభ్యర్థి ఏ నేరచరితా లేనివాడని పోలీస్ వెరిఫికేషన్ కూడా జరగాలి కనుక పోలీస్ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు వాళ్ళు ధ్రువీకరణ చేయమని పత్రాలు పంపడం, వాళ్ళు గతంలో మనం ఎక్కడెక్కడ నివసించిందీ, పనిచేసిందీ ఆ వివరాలన్నీ అడిగి అన్నిరకాలుగా నడతను సరియైనదిగా ధ్రువీకరించుకుని ఆకాశవాణి వాళ్ళకి తెలియజేస్తే అప్పుడు వాళ్ళా నియామకపత్రాలు పంపుతారు. ఈలోగా ఎంపికయిన అభ్యర్థి మెడికల్ పరీక్ష కూడా చేయించుకుని అర్హతా పత్రాన్ని సమర్పించాలి. ఈ తతంగం అంతా గడిచేసరికి మరో మూడు నెలలు పైగా పట్టింది. చివరకు మే 1978 లో నాకు ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ కేంద్రం వివిధ భారతి వాణిజ్య భాగంలో ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌గా చేరమని నియామక పత్రాలు వచ్చాయి. కమర్షియల్ బ్రాడ్ కాస్టింగ్ స్టేషన్ (సి.బి.ఎస్) ఒక ప్రత్యేక కేంద్రంగా హైదరా బాద్‌లో స్టూడియో ప్రసార విభాగం ఒక్కచోటే ఉన్నా ఆఫీసు మాత్రం ప్రత్యేకించి ఉండేది. దానికి వేరే డైరెక్టర్. ఆకాశవాణి హైదబాద్ ప్రధాన కేంద్రం డైరెక్టర్ వేరు. సి.బిఎస్ డైరెక్టర్ వేరు. అప్పట్లో వివిధభారతి (సిబిఎస్) కేంద్రానికి శ్రీ అజీజ్ ఖురేషీ స్టేషన్ డైరెక్టర్. ముస్లిం. తెలుగు తెలుసు కానీ ఉర్దూలో నిష్ణాతుడు. చాదర్ ఘాట్ ఇవతల మలక్ పేట స్టేషన్ ఎదురుగా ఉండే ప్రాంతంలో ఆయన ఇల్లుండేది. మనిషి కరుకుగా ఉండేవాడు (నాకు ఉద్యోగంలో

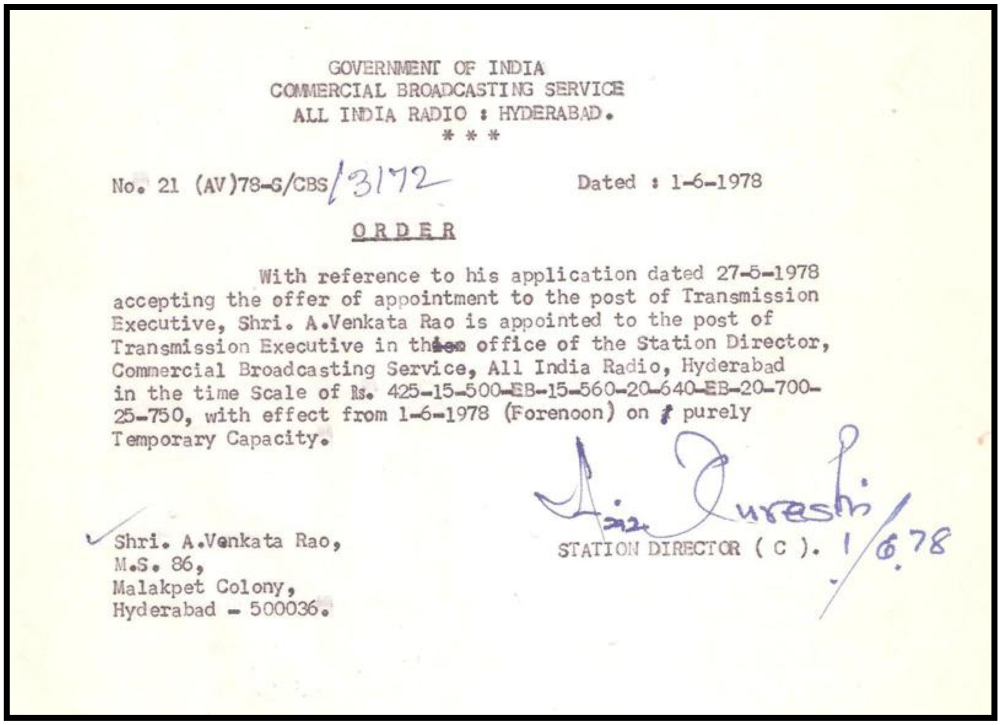

GOVERNMENT OF INDIA
COMMERCIAL BROADCASTING SERVICE
ALL INDIA RADIO : HYDERABAD.
* * *

No. 21 (AV)78-S/CBS/3172 Dated : 1-6-1978

ORDER

With reference to his application dated 27-5-1978 accepting the offer of appointment to the post of Transmission Executive, Shri. A.Venkata Rao is appointed to the post of Transmission Executive in the office of the Station Director, Commercial Broadcasting Service, All India Radio, Hyderabad in the time Scale of Rs. 425-15-500-EB-15-560-20-640-EB-20-700-25-750, with effect from 1-6-1978 (Forenoon) on purely Temporary Capacity.

STATION DIRECTOR (C). 1/6.78

Shri. A.Venkata Rao,
M.S. 86,
Malakpet Colony,
Hyderabad - 500036.

కొత్తకాబట్టి అలా అనిపించేదేమో ఎక్కువగా) అయినా రసికుడుగా చెప్పుకునేవారు. అప్పుడు ఆకాశవాణి వివిధ భారతి వాణిజ్య ప్రసార విభాగం ఆఫీస్ లకడీకా ఫూల్ బ్రిడ్జి దాటాక మహావీర్ హాస్పటల్ సందు ఎదురుగా ఎ.సి.గార్డ్స్‌లో ఉండేది. మే‘25 నో 26నో నాకు అప్పాయింట్ మెంట్ కాయితాలందాయి. మే‘27 న జాయిన్ అవుదామని వెడితే ఆయన ఇవాళ కాదు జూన్‘1 న జాయిన్ అవ్వమని చెప్పాడు. హైదరాబాద్ ప్రధాన కేంద్రానికి వేసిన కళాకృష్ణ మే‘31నే చేరిపోయాడు. ఏల్చూరి మురళీధర్, పద్మజా నిర్మల, ఎస్.శారదలకు విజయవాడ కేంద్రంలో చేరమనీ, పుట్టపర్తి నాగపద్మినిని కడప కేంద్రంలో చేరమనీ, దుర్గా రాజ్‌కు ముందు విశాఖలో చేరమనీ, నన్ను హైదరాబాద్ వివిధ భారతి కేంద్రంలో చేరమనీ ఆర్డర్లు. నా తొలి స్టేషన్ డైరెక్టర్ శ్రీ అజీజ్ ఖురేషీ గారి ఆదేశాలమేరకు జూన్ ఒకటో తేదీ 1978లో ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌గా ఆకాశవాణి హైదరాబాద్ వివిధ భారతి వాణిజ్య ప్రసారవిభాగంలో జాయినింగ్ రిపోర్టిచ్చా. ఉదయం ప్రసారాలు ప్రారంభించింది లగాయితు అర్ధరాత్రి కార్యక్రమాలు ముగిసేంతవరకూ కూడా ఎగ్జిక్యూటివ్‌లు మూడు షిఫ్ట్‌లలో రోజూ మారే షిఫ్ట్ పని గంటల్లో పనిచేయాలి. డ్యూటీ ఆఫీసర్ అని వ్యవహారంలో వారిని పేర్కొంటారు. అనౌన్సర్లను గైడ్ చేయడం, ప్రసారమయ్యే కార్యక్రమాలను విని గ్రేడింగ్‌లు వేయడం, ప్రసారం సాఫీగా సాగేలా చూడడం మౌలిక విధులు.

డ్యూటీ ఆఫీసర్లకు, అనౌన్సర్లకు కార్యక్రమ నిర్వహణాధికారి రోజువారీ డ్యూటీలు వారం వారం ముందుగా నిర్ధారిస్తారు. సాధారణంగా సీనియర్ అనౌన్సర్ల డ్యూటీ ఛార్ట్, సీనియర్ ట్రాన్స్‌మిషనో ఎగ్జిక్యూటివ్ డ్యూటీ ఆఫీసర్ల ఛార్ట్‌నూ ప్రిపేర్ చేస్తే వారి విధులను కో ఆర్డినేట్ చేసే ప్రోగ్రాం ఎగ్జిక్యూటివ్ సరిచూసి ఏవయినా మార్పులు, చేర్పులు కావలంటే చేసి నిర్ధారించడం జరుగుతుంది. ఆదివారం నుండి శనివారం వరకూ డ్యూటీలు చూపుతూ గురు, శుక్రవారాలనాటికే డ్యూటీ చార్ట్‌లు సిద్ధమైపోతుంటాయి. ఆఖరి నిముషం మార్పులు ఏమయినా సంబంధిత అధికారులు లేదా నేరుగా స్టేషన్ డైరెక్టర్ అనుమతితోనే మార్చుకోవాల్సి ఉండేది. రోజుకు మూడు షిఫ్ట్‌లు ప్రతి షిఫ్ట్‌కు ఒక ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ (డ్యూటీ ఆఫీసర్) ఇద్దరు అనౌన్సర్లు ఉండేవారు. అలాగే ఇంజనీరింగ్ విభాగం వారూ, ఇంజనీరింగ్ అసిస్టెంట్లు కంట్రోల్ రూంలో షిఫ్ట్ పద్ధతుల్లోనే పనిచేస్తారు. గ్రూప్.డి ఉద్యోగులు, కారు డ్రైవర్లు వీరికి అలానే షిఫ్ట్‌లు. ఆ రోజుల్లో పదినుండి సాయంత్రం అయిదువరకూ పనిగంటల మామూలు వేళల్లో తప్పితే మిగతా ఉదయం, సాయంకాలం, రాత్రి సమయాల్లో ట్రాన్స్‌మిషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌కే బాధ్యతలెక్కువగా ఉండేవి. డిల్లీ రిలేలు, ఆకస్మికంగా వచ్చే పరిణామాలు వీటినన్నింటినీ ఒక్కోసారి సంబంధిత కార్యక్రమ నిర్వహణాధికారులు లేకపోతే నేరుగా స్టేషన్ డైరెక్టర్‌తో ఫోన్‌లో సంప్రదించి నిర్ణయాలు తీసుకోవాల్సి ఉండేది. వార్తా విభాగం వారు కూడా వార్తలు చదవడానికి వెళ్ళే ముందూ, చదివి వచ్చాకా, అలాగే ప్రత్యక్షప్రసారాలకు వచ్చే సంగీత కళాకారులు, వారికి పక్కవాయిద్యాలూ అవీ అందించే షిఫ్ట్ డ్యూటీల నిలయ విద్వాంసులూ అందరూ డ్యూటీ ఆఫీసర్‌కు రిపోర్ట్ చేయాల్సిందే! తుఫాన్ హెచ్చరిక కేంద్రాలనుండి వర్తమానం వస్తే డ్యూటీ ఆఫీసరే స్టేషన్ డైరెక్టర్‌కి చెప్పి వాతావరణ హెచ్చరికల ప్రసారనిమిత్తం రాత్రంతా ప్రసారాలు పొడిగించవలసి రావడం, చివరినిముషాల్లో అనౌన్సర్ల డ్యూటీలు అవీ సరిచేయడం చేయవలసి వచ్చేది.

(తొలినాళ్ళ డ్యూటీ రూం అనుభవాలు, జ్ఞాపకాలువచ్చేనెల సంచికలో)

NEW
Click here to share your comments on this story